

Startnotitie Warmteprogramma Gemeente Buren

De kaders en uitgangspunten voor het warmteprogramma

Op een verantwoorde manier op weg naar aardgasvrij

Beoogde vaststelling definitief warmteprogramma in de eerste helft van 2027

Samenvatting

In deze startnotitie wordt de gemeenteraad van Buren meegenomen in de keuzes en in het proces om te komen tot een warmteprogramma. Deze startnotitie legt een aantal mogelijke kaders en uitgangspunten voor waarbinnen het programma wordt opgesteld. De gemeenteraad bepaalt de kaders, het college gaat vervolgens aan de slag met de inhoud van het programma.

Het warmteprogramma beschrijft hoe de gemeente toewerkt naar de landelijke doelstelling van aardgasvrij in 2050. Met het warmteplan 2022-2024, het warmteplan 2024-2026, het beleidsplan Isoleren, besparen en meer en de omgevingsvisie Buren, heeft u als raad al een aantal beleidsdocumenten vastgesteld. Dit warmteprogramma is de verplichte opvolger van het huidige warmteplan 2024-2026. De kaders en uitgangspunten van deze beleidsdocumenten blijven bestaan en vormen de uitgangspunten voor het warmteprogramma. In deze startnotitie wordt er verder gekeken naar mogelijke stappen voor de komende periode tot aan 2031. Een belangrijk uitgangspunt voor het opstellen van het warmteprogramma is dat we de huidige beleidslijnen voortzetten en waar dat kan we extra maatregelen implementeren. Een betrouwbare overheid is consistent en wijzigt niet voortdurend het beleid. We bouwen daarom voort op de bestaande uitgangspunten. Door een heldere visie te hebben op de warmtetransitie kunnen we inwoners en ondernemers duidelijkheid geven voor de komende jaren.

Sinds het vaststellen van het vorige warmteplan zijn er veel ontwikkelingen geweest. Denk aan het steeds nijpender wordende probleem netcongestie, de invoering van de omgevingswet en het aannemen van de wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) door de tweede kamer maar ook het thema energiearmoede dat een blijvend probleem is. Al deze ontwikkelingen samen vragen om een actualisatie van ons warmtebeleid en roept daarnaast op tot de verplichting voor de gemeente om een warmteprogramma vast te stellen voor het einde van 2027. Deze startnotitie is onderdeel van deze route naar een warmteprogramma voor Buren.

Leeswijzer

De startnotitie zal eerst ingaan op de stand van zaken van de warmtetransitie. Waar komen we vandaan en waar staan we nu. Dit doen we door te kijken naar de drie actielijnen uit het huidige warmteplan. Moeten we deze lijnen op dezelfde manier voortzetten en zijn er extra of andere aanpakken voorzien? Tot slot komt er een drietal scenario's aan bod waarbij u als raad kan bepalen hoe we de komende periode verder gaan in de warmtetransitie. Het gekozen scenario dient als uitgangspunt voor het op te stellen warmteprogramma. Elk scenario kent een eigen ambitieniveau. U als raad gaat bepalen onder welk ambitieniveau het warmteprogramma wordt opgesteld. Het college is het bevoegde gezag om vervolgens binnen deze kaders het warmteprogramma op te stellen en vast te stellen. Deze startnotitie is voor u als raad de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op het warmteprogramma voor Buren omdat u als raad de kaders en uitgangspunten bepaalt.

Inhoud

1. Aanleiding (waar komen we vandaan?).....	4
2. Context Buren	5
2.1 Omgevingsvisie Buren	5
3. Stand van zaken Warmtetransitie (waar staan we nu?)	5
4. Relatie met andere beleidsvelden (kaders)	7
5. Van Warmteplan naar Warmteprogramma	7
5.1 Evaluatie Warmteplan 2024-2026	7
5.2 Beleidsplan Isoleren, Besparen en Meer	8
5.3 Energiearmoede.....	8
5.4 Participatie.....	8
6. Doelstelling en Uitgangspunten	9
6.1 Doelstelling	10
6.2 Uitgangspunten	10
7. Scenario's (waar willen we naartoe?)	10
7.1 Inleiding	10
7.2 Huidig budget	10
7.3 Scenario's/ambitieniveau	11
7.4 Scenario 1	11
7.4 Scenario 2	11
7.5 Scenario 3	12
7.7 Gemeentelijke Reserve Warmte	12
7.8 Overzicht Scenario's	13
7.9 Advies: kies voor scenario 1.....	13
8. Planning	13
9. Bijlagen	14
9.1 financieel overzicht.....	14

1. Aanleiding (waar komen we vandaan?)

Nederland is op weg naar een toekomst zonder het gebruik van aardgas. Gebouwen worden de komende jaren op een andere manier verwarmd. We zijn in Buren al een aantal jaren bezig met de warmtetransitie. Met de inwerkingtreding van de 'Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie' (wgiw), zijn alle gemeenten in Nederland verplicht om een warmteprogramma op te stellen. Dit warmteprogramma is een opvolger van het huidige warmteplan in Buren. De deadline voor het opstellen van het warmteprogramma is eind 2027. Omdat het huidige warmteplan afloopt in 2026 willen we in 2027 een nieuw vastgesteld plan hebben voor de gemeente. In november 2025 heeft het college het plan van aanpak Warmteprogramma vastgesteld. De volgende stap is het vaststellen van deze startnotitie.

Het warmteprogramma schetst een beeld hoe de gemeente toewerkt naar een aardgasvrij 2050. Dit is een langjarige transitie met grote veranderingen. Deze veranderingen treffen mensen achter de voordeur. Door een heldere visie te hebben op de warmtetransitie kunnen we zekerheid bieden aan inwoners en hen in staat stellen om de woning te verduurzamen en energie te besparen. Het sluitstuk van de transitie is het vervangen van de cv-ketel voor een duurzamer alternatief.

In de gemeente Buren werken we aan de transitie naar aardgasvrij via de volgende route:

1. Energie besparen en kleine aanpassingen
2. Isoleren (en steeds meer aandacht voor ventileren en koeling)
3. Laatste stappen aardgasvrij-gereed (vloerverwarming, inductie kookplaat)
4. Aardgasvrij maken van gebouw (warmtepomp en/of warmtenet)

Deze vier stappen vormen de routekaart voor de Burense manier van verduurzamen van de gebouwde omgeving. Het gaat dan over bedrijven, kantoren en woningen. Iedere gebouweigenaar moet de komende jaren stappen zetten. Klein beginnen met energie besparen en bijvoorbeeld tochtstrips plaatsen, kieren dichten en daarna grotere maatregelen nemen zoals vloerisolatie en lage temperatuurverwarming installeren. Tot het uiteindelijk aardgasvrij maken van het gebouw bij stap 4. Veel gebouweigenaren zijn al bezig of hebben plannen voor de komende tijd. Het warmteprogramma richt zich met name op de eerste drie stappen van de routekaart. Daarnaast geeft het een doorkijk hoe we ook aan stap 4 werken. Momenteel werken we middels een kerngerichte aanpak in Beusichem en Maurik en ondersteunen we kleinschalige initiatieven met subsidie. Deze aanpakken zijn conform het huidige warmteplan 2024-2026.

Deze stappen komen uit het beleidsplan 'Isoleren, Besparen en Meer.' In het plan van aanpak warmteprogramma is besloten om dit beleidsplan niet te actualiseren maar op te nemen in het warmteprogramma. Door dit stappenplan op te nemen wordt de basis van het beleidsplan meegenomen in het warmteprogramma. Het programma dient straks als totaaloverzicht voor alles rondom de warmtetransitie.

2. Context Buren

De warmtetransitie, ook wel de route naar aardgasvrij in 2050, is een grote uitdagende opgave. Dat geldt ook voor de gemeente Buren. Een grote plattelandsgemeente met veel verschillende kernen. Grootschalige collectieve warmteoplossingen, als alternatief voor aardgas, liggen niet voor de hand. Momenteel onderzoeken we in Maurik en Beusichem de mogelijkheden voor een 'groot' collectief systeem. Collectieve warmteoplossingen zijn kansrijker in dichtbebouwde stedelijke gebieden. In de gemeente Buren ligt de woningdichtheid niet zo hoog. Daarnaast hebben we ook een groot aantal woningen in het buitengebied staan. Een verantwoord tempo naar aardgasvrij is per inwoner, bedrijf of verhuurder is verschillend. Voor de een is het noodzakelijk om eerst het huis te isoleren en voor de ander kan er al gekeken worden naar een warmtepomp. Weer een ander doet er goed aan om eerst in kaart te brengen waar veel besparing te halen valt door eerst meer inzicht te krijgen in het energiegebruik. In al deze verschillende stappen ondersteunen wij als gemeente en bieden we verschillende vormen van hulp aan. Dat staat centraal in de context van Buren. De kracht van inwonersinitiatieven benutten en op een verantwoorde wijze tempo maken in de transitie. Iedereen moet immers mee en daar hebben we elkaar voor nodig.

2.1 Omgevingsvisie Buren

In de omgevingsvisie van Buren wordt er een beeld geschetst van hoe de fysieke leefomgeving er in de toekomst uitziet. In dit document staan ambities en doelen die de gemeente heeft voor de lange termijn. Voor de warmtetransitie zijn de volgende punten opgenomen in de omgevingsvisie:

- Naast duurzame bronnen voor elektriciteit gaan we ook op zoek naar nieuwe duurzame bronnen voor warmte.
- Inzetten op energie besparen door gebouwen energiezuiniger te maken.
- Stap voor stap toewerken naar een energieneutrale en aardgasvrije gemeente.
- Het is zaak om te beginnen met de technieken van nu en niet te wachten op innovaties. Dit doen we ook omdat we niet in alle kernen tegelijk aan de slag kunnen zijn. We moeten de werkzaamheden spreiden.
- Ruimte houden voor lokale kleine initiatieven.
- Regels afstemmen op de mogelijkheden voor isoleren van woningen.

Deze punten geven kaders mee waar we in het beleid voor de warmtetransitie mee werken en die ook een rol spelen bij het opstellen van het warmteprogramma. Het warmteprogramma is een nadere uitwerking van de omgevingsvisie. Waar de omgevingsvisie het toekomstbeeld schetst wordt er in het warmteprogramma gekeken naar acties en beleid om tot die doelen te komen. De vraag die het warmteprogramma dient te beantwoorden luidt: Hoe gaan we om met de ambities voor de warmtetransitie die staan in de omgevingsvisie?

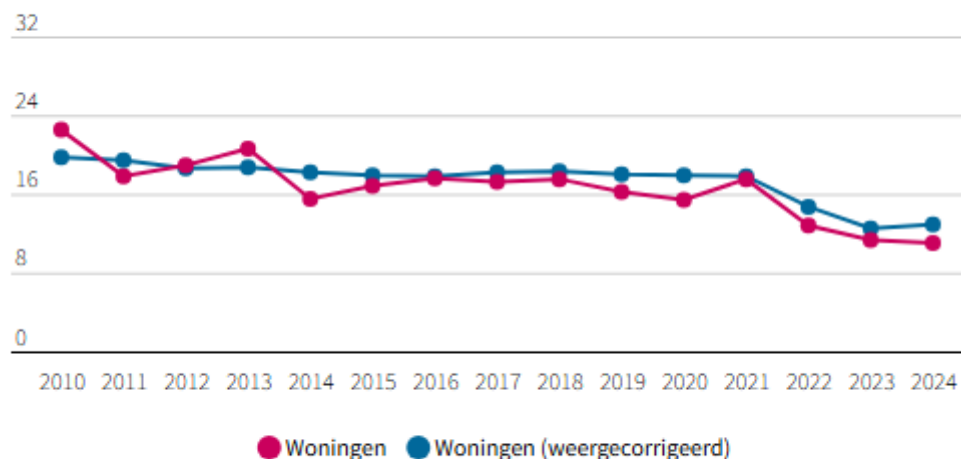
3. Stand van zaken Warmtetransitie (waar staan we nu?)

Zoals ook in het plan van aanpak van november 2025 is genoemd, zijn er een aantal zaken hier te noemen om inzicht te krijgen in de stand van zaken binnen de warmtetransitie. Deze indicatoren geven een beeld waar Buren nu staat. In het warmteprogramma is er ook een verplichting tot monitoring. De onderwerpen die hieronder worden uitgelicht zullen belangrijke indicatoren zijn voor het monitoren van de voortgang. We proberen altijd de ontwikkeling van de cijfers te laten zien. Een trend zegt meer dan een momentopname.

Aardgasgebruik:
(Bron: gasverbruik RVO)

Totaal gasverbruik woningen

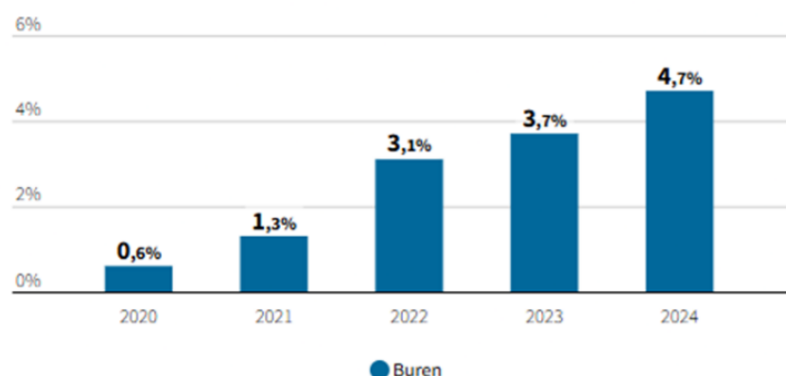
Buren, miljoen m³

Bron: Berekening RVO | 2010 - 2024

Aantal aardgasvrije woningen:
(Bron: Hoofdverwarmingsinstallatie CBS)

Percentage woningen zonder aardgasverbruik

Bron: CBS Verwarming woningen | 2020 - 2024

Wat we kunnen zien in de data hierboven is dat het aardgasgebruik voor woningen is afgenomen de afgelopen jaren. Vooral na 2021 zien we een flinke daling. De energiecrisis van die jaren is goed terug te zien in de data. Inmiddels wordt 4,7 procent van de woningen volledig elektrisch verwarmd. Daarnaast is er ruim 5 procent dat nog gasverbruik heeft maar

al wel is overgestapt op een hybride verwarming. Deze woningen zijn al goed op weg richting aardgasvrij.

Goed om hierbij te vermelden is dat er ook nieuwbouwwoningen tussen zitten. Alle woningen die na 1 juli 2018 een vergunning hebben gekregen voor de bouw hebben geen aardgasaansluiting.

Naast deze twee indicatoren, aardgasverbruik woningen en aantal woningen aardgasvrij, willen we ook inzicht geven in het aantal uitgekeerde isolatiesubsidies en verstrekte leningen bij het warmtefonds. Deze geven een beeld van het aantal energiebesparende maatregelen die mensen in de gemeente Buren hebben genomen en hoe er dus wordt gewerkt aan de verduurzaming van de woningen. De precieze uitwerking van de monitoring wordt in het warmteprogramma vastgelegd.

4. Relatie met andere beleidsvelden (kaders)

Het warmteprogramma staat niet op zichzelf maar is verbonden met verschillende beleidsvelden en wetgeving. Hieronder volgen de belangrijkste beleidsvelden en thema's die belangrijk zijn bij het opstellen van het warmteprogramma. De omgevingsvisie van Buren is het belangrijkste kader. Het warmteprogramma is namelijk een uitwerking van de omgevingsvisie.

- Beleidsplan Isoleren, besparen en meer
- Warmteplan 2024-2026
- Nationaal Isolatieprogramma (NIP)
- Participatiebeleid gemeente Buren
- Regionale Energiestrategie (RES)
- Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (WGIW)
- Wet collectieve warmte (WCW)
- Nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW)
- Omgevingswet
- Netcongestie

5. Van Warmteplan naar Warmteprogramma

Met het warmteprogramma willen we voortbouwen op de vorige warmteplannen en ook verder concretiseren. Door een heldere visie te hebben op de warmtetransitie kunnen we inwoners en ondernemers duidelijkheid geven voor de komende jaren. Om continuïteit te borgen behouden we de huidige uitgangspunten van het warmteplan. Met dit hoofdstuk willen we inzicht geven in wat we de afgelopen jaren hebben gedaan en hoe we acties en beleid meenemen naar het warmteprogramma.

5.1 Evaluatie Warmteplan 2024-2026

Een van de belangrijkste elementen bij het opstellen van beleid is de evaluatie van het huidige beleid. Het huidige warmteplan is de voorloper van het toekomstige warmteprogramma. Met de verschillende stakeholders, zoals de woningcorporaties, de netbeheerder, de Klankbordgroep Warmte en de energiecoöperatie eCoBuren, evalueren we de voortgang en uitwerking van het huidige warmteplan. We verwerken de lessen van deze evaluatie in het warmteprogramma.

Acties die we in het warmteplan 2024-2026 hebben bedacht hebben we opgepakt. Zo zijn we verder gegaan met het onderzoek naar een warmteoplossing voor Maurik, zijn we dit aan het opstarten in Beusichem, hebben we een subsidieregeling opgezet voor kleinschalige warmte-initiatieven en hebben we onderzoek gedaan naar de verdere

ondersteuningsmogelijkheden van de gemeente bij kleinschalige initiatieven. De concreetheid van de acties uit het warmteplan zijn nuttig om ook daadwerkelijk aan de slag te gaan. Dit nemen we mee in het warmteprogramma.

Met het vaststellen van het warmteplan 2024-2026, in oktober 2024, hebben we ook de eerste warmtekaart voor Buren gelanceerd. Deze kaart geeft de voorkeursoplossing voor het warmtealternatief per CBS-buurt weer. In het warmteprogramma vullen we deze kaart aan met nieuwe inzichten die zijn opgedaan. Linkje naar de kaart: https://www.viewer-duopp.nl/cook/buren_warmteopties

5.2 Beleidsplan Isoleren, Besparen en Meer

Een belangrijke pijler uit het warmteprogramma is isoleren en besparen. We nemen het huidige beleidsplan Isoleren, Besparen en Meer, op in het warmteprogramma. Dit heeft als effect dat al het beleid rondom de warmtetransitie landt in één document. Dit biedt overzicht in de verschillende actielijnen die er lopen en de budgetten die daarbij horen. Bij het vaststellen van het warmteprogramma zal dan het structurele budget uit het beleidsplan Isoleren, Besparen en Meer worden opgenomen in het warmteprogramma. Ook zal dan het beleidsplan Isoleren, Besparen en Meer komen te vervallen. De inhoud van het beleidsplan blijft dan als onderdeel van het warmteprogramma uiteraard van kracht.

5.3 Energiearmoede

Naast het Beleidsplan Isoleren, Besparen en Meer zal er in het warmteprogramma ook aandacht zijn voor huishoudens die te maken hebben met energiearmoede. Deze groep heeft nu al onze aandacht maar is nog niet heel duidelijk terug te vinden in beleid van de gemeente Buren. Door dit in het warmteprogramma op te nemen vragen we hier extra aandacht voor en blijven we hier beleid op voeren. Op dit moment is er een regeling voor inwoners die moeite hebben om de energierekening te betalen. Samen met het sociaal domein hebben we een aanpak om deze groep te helpen. Met aan de ene kant energiehulp en aan de andere kant een bredere blik op de hulpverlening. Een budgetcoach van de gemeente gaat mee om te kijken of er meerdere regelingen beschikbaar zijn voor het huishouden.

5.4 Participatie

Bij het opstellen van het warmteprogramma is participatie een belangrijke voorwaarde. De omgevingswet geeft hier zelfs een verplichting toe. Dit doen we op een drietal verschillende manieren.

- **Betrekken Klankbordgroep Warmte.**

In de gemeente Buren is er een Klankbordgroep Warmte die de gemeente advies geeft over de warmtetransitie. Deze groep bestaat uit verschillende inwoners van onze gemeente. Deze Klankbordgroep spreken we een aantal keer per jaar over de verschillende projecten binnen de warmtetransitie. Het opstellen van het warmteprogramma is een van deze projecten waarbij de Klankbordgroep meedenkt en advies geeft. Deze startnotitie is tot stand gekomen met behulp van de input van deze groep. Daarnaast worden zij ook betrokken bij de stap van startnotitie naar concept warmteprogramma.

- **Betrekken stakeholders**

Tijdens het opstellen van het warmteprogramma is er contact met een veelvoud aan andere stakeholders. Naast de inwoners in de gemeente Buren betrekken we ook de netbeheerder Liander, de woningcorporaties Kleurrijk Wonen en Thius en de energie coöperatie eCoBuren. Met deze partners hebben we regelmatig contact en wisselen we kennis en ervaringen uit en zoeken waar mogelijk de samenwerking op.

Daarnaast betrekken we interne collega's bij het opstellen van het warmteprogramma.

- **Onderzoek via enquête**

Middels een enquête zullen we de inwoners en ondernemers in de gemeente Buren de kans geven om input te leveren voor het warmteprogramma. Welke thema's vinden zij belangrijk en waar moeten we als gemeente rekening mee houden? De uitkomsten van dit onderzoek dienen als aandachtspunten waar we als gemeente rekening mee kunnen houden.

- **Informatiemarkt concept warmteprogramma**

Wanneer het college het concept warmteprogramma vaststelt zal er voor eenieder de mogelijkheid zijn om een zienswijze in te dienen. Gedurende minimaal 6 weken ligt het concept dan ter inzage. Om inwoners en andere belanghebbenden de kans te bieden om kennis te nemen van het warmteprogramma organiseren we een informatiemarkt waar mensen kennis kunnen nemen van het warmteprogramma en hun feedback kunnen leveren.

6. Doelstelling en Uitgangspunten

Een belangrijk onderdeel van deze startnotitie zijn de kaders die de gemeenteraad meegeeft. Dit zijn uitgangspunten die we al hadden in het huidige warmteplan en het beleidsplan Isoleren, besparen en meer. Om continuïteit te bieden van beleid houden we deze uitgangspunten in stand. Het ene nieuwe uitgangspunt voegen we toe vanwege de groeiende problemen op het elektriciteitsnet. Netcongestie is een steeds urgenter probleem en raakt sinds 1 juli 2026 iedere kleinverbruiker die een grotere aansluiting wil hebben. De verduurzaming van de woning wordt hiermee uitdagender. Er zal meer moeten worden gekeken naar hoe er wel dingen mogelijk zijn binnen de bestaande stroomaansluiting. Het andere uitgangspunt voegen we toe om inwoners meer handelingsperspectief te bieden. Lage temperatuurverwarming is de meest voor de hand liggende oplossing voor gebouwen in Buren. Waar we eerst nog dachten aan middentemperatuur-warmtenetten in Maurik en Beusichem, lijkt dit met de kennis van nu niet reëel meer. Door nu als uitgangspunt op te nemen dat alle gebouwen zich voorbereiden op lage temperatuurverwarming kan iedere gebouweigenaar de komende jaren hier zijn of haar keuzes op aanpassen. Wanneer er een verbouwing, onderhoud of een verhuizing plaatsvindt is het goed om het perspectief van de lage temperatuurverwarming in het vizier te hebben voor de langere termijn. Zo kunnen inwoners en andere gebouweigenaren stapsgewijs de juiste stappen zetten de komende periode.

Lage temperatuurverwarming

Bij lage temperatuurverwarming, afgekort tot LTV, wordt er met een lagere temperatuur verwarmd. Waar cv-ketels vaak tot wel 90 graden kunnen stoken is dit bij LTV een temperatuur tot maximaal 55 graden. De meeste warmtepompen zijn een vorm van lage temperatuurverwarming. LTV is energiezuinig en efficiënt. Eerst inzetten op isolatie is verstandig bij deze techniek. Een ander voordeel van LTV is dat je vaak ook kunt koelen met deze systemen. In tijden waarin hitte ook steeds vaker voorkomt, is de mogelijkheid tot koelen meer dan wenselijk.

Natuurlijk zijn er een aantal uitzonderingen waar LTV moeilijk tot onmogelijk kan worden gerealiseerd. Tegenwoordig zijn er ook steeds meer warmtepompen die hogere temperaturen kunnen halen. Dit zal nodig zijn voor een aantal zeer oude woningen, een aantal monumenten en andere uitzonderingen.

6.1 Doelstelling

De doelstellingen in Buren zijn conform de landelijke doelstellingen:

- Aardgasvrije gebouwen in 2050
- Alle EFG-labelwoningen verbeteren tot en met 2030 (huur + koopwoningen)

6.2 Uitgangspunten

Bestaande uitgangspunten

- Iedereen doet mee
- 50% lokale betrokkenheid
- Gemeente is actief deelnemer en geeft het goede voorbeeld
- Duurzaam en betrouwbare verwarming
- Collectief boven individueel
- Maatschappelijk belang boven economisch rendement
- Betaalbaarheid: de transitie moet voor alle inwoners mogelijk zijn
- Betrokkenheid: zonder draagvlak van inwoners slaagt de transitie niet
- Betrouwbaarheid van de gemeente: de gemeente moet transparant zijn en doen wat zij zegt.

Nieuw

- Er wordt rekening gehouden met de capaciteit op het elektriciteitsnet (netcongestie)
- Iedere woning werkt toe naar lage-temperatuurverwarming

7. Scenario's (waar willen we naartoe?)

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden drie verschillende scenario's uitgewerkt. U als raad gaat bepalen welk scenario, en het bijbehorende ambitieniveau, wordt gebruikt om het warmteprogramma mee op te stellen. De scenario's bevatten geen informatie op detailniveau maar vormen alleen kaders. Het college is bevoegd om het warmteprogramma op te stellen en de inhoud te bepalen. Zie het als een kleurplaat die moet worden gemaakt waarbij u als raad de lijnen bepaalt en het college de kleurplaat gaat inkleuren.

7.2 Huidig budget

We werken in de gemeente Buren al een aantal jaren aan de warmtetransitie. Hiervoor zijn verschillende middelen beschikbaar gesteld door u als raad en door het Rijk. Op dit moment is er een budget beschikbaar vanuit het Rijk om personeel in te huren en onderzoeken uit te zetten. De verwachting is dat dit budget tot 2040 jaarlijks beschikbaar blijft voor de gemeente. Maar in ieder geval tot en met 2030. Dit zijn de CDOKE-middelen (Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energiebeleid). Hiermee dekken we een groot deel van de personele inzet en daarnaast gebruiken we dit budget om onderzoeken te laten doen door externe bureaus. We kunnen met deze CDOKE-middelen geen subsidies uitkeren aan inwoners of materiele uitgaven bekostigen. Het is alleen bedoeld voor personele kosten. Voor de realisatie van projecten of subsidies aan inwonerinitiatieven moet er dus gemeentelijk budget beschikbaar zijn.

Vanuit de gemeentelijke middelen is er nu jaarlijks € 94.500,- structureel beschikbaar voor de warmtetransitie. Waar het kan betalen we met Rijksmiddelen, waar het moet met gemeentelijke middelen. We kunnen daarmee stellen dat we op dit moment budget hebben om het huidige beleid uit te voeren. Als we de komende jaren door willen met bijvoorbeeld onze aanpak energiearmoede en de subsidie voor warmte-initiatieven is daar geld voor nodig. We hebben de afgelopen jaren gemerkt dat het geld dat we vanuit het Rijk krijgen onvoorspelbaar is qua hoogte van het budget en daardoor niet goed mee vooruit te plannen

is. Gemeentelijk budget blijft daarom nodig om vaste kosten te dekken en eventuele onvoorziene uitgaven te dekken.

7.3 Scenario's/ambitieniveau

Hieronder volgen de drie verschillende scenario's met elk een eigen ambitieniveau. Een van deze scenario's zal de basis worden waar het warmteprogramma op wordt gefundeerd.

7.4 Scenario 1

Niveau: Basis op orde

In dit ambitieniveau voldoen we in ieder geval aan de wettelijke verplichtingen en houden we de zaken zoals ze nu gaan in stand. We maken een warmteprogramma en zetten de huidige koers voort.

Rol van de gemeente: Informerend en faciliterend

Inzetten op:

- Energiebesparing via o.a. het Energieloket
- Verbinden warmteprogramma en isolatieaanpak
- Beperkt ondersteunen van inwonersinitiatieven. (Huidige subsidieregeling door laten lopen of beperken, geen nieuw budget toevoegen aan de regeling)
- Aanpak in Maurik en Beusichem voortzetten

Financieel

We behouden de huidige middelen en geven structurele budgetten die we niet uitgeven na afloop van het boekjaar terug aan de algemene middelen (€94.500,- per jaar structureel). Wel wordt dit budget zoals het nu is opnieuw verdeelt. Het college zal dit budget herverdelen over verschillende kostenposten in de warmtetransitie.

7.4 Scenario 2

Niveau: Adaptief aanjagen

In dit ambitieniveau gaat de gemeente Buren verder dan de basis. We gaan actiever sturen op collectieve oplossingen en zetten hiervoor middelen in. In dit scenario willen we de dekking vinden in de middelen die komen vanuit het Rijk en een deel van de structurele middelen die over blijven na afloop van een jaar. Dit biedt echter geen zekerheid voor de uitvoering omdat deze middelen nog onzeker zijn. Daarom is deze aanpak adaptief. Wat we jaarlijks overhouden willen we gebruiken voor deze extra inzet. In dit scenario vragen we niet om extra middelen voor deze ambitie omdat we het budgetneutraal dekken.

Rol van de gemeente: Aanjagen binnen mogelijkheden

Inzetten op:

- Verkenning aanpak eerste bedrijventerrein
- Onderzoeken hoe een aanvullende subsidie op te zetten voor warmte-initiatieven van inwoners
- Onderzoeken kosteloze inzet van energieadviseurs voor inwoners en bedrijven
- Extra inzet op energiearmoede

Financieel

In dit scenario houden we de structurele financiële middelen (€94.500,-). Daarnaast zijn we in dit scenario afhankelijk van Rijksmiddelen. Als er meer middelen komen zullen we deze inzetten. Daarnaast willen we in dit scenario een 0,5 factor inzetten op de structurele middelen die overblijven na een jaar. Dat betekent dat er bij een budget van 50k dat overblijft er 25k naar de reserve warmte gaat en de andere 25k naar de algemene reserve. Zo kunnen we (een deel van de) dekking vinden voor nieuwe maatregelen in de komende jaren.

7.5 Scenario 3

Niveau: Versnellen en ontwikkelen

In dit ambitieniveau kiest de gemeente voor een actieve richtinggevende rol in de warmtetransitie. We gaan inwonersinitiatieven verder helpen door te onderzoeken of we garant kunnen staan bij kleinschalige warmtenetjes. Daarnaast maken we zo snel mogelijk een uitvoeringsplan voor Maurik en Beusichem. Daarna gaan we ook met de andere kernen aan de slag.

Rol van de gemeente: Versneller van de transitie

Inzetten op:

- In kernen of gebieden waar alleen de individuele oplossing mogelijk is een uitvoeringsplan opstellen binnen vijf jaar
- Onderzoeken extra subsidiemogelijkheden voor isolatie en installaties voor gebouweigenaren
- Onderzoeken garantstaan gemeente bij warmte-initiatieven
- Zoeken naar kansen in de regelgeving die dingen kunnen versnellen

Financieel

Dit scenario vergt extra structurele middelen vanuit de gemeente. Denk hierbij aan een verdubbeling van de huidige structurele inzet (van 95k naar 190k). Daarnaast willen we in dit scenario alle structurele middelen die aan het einde van het boekjaar overblijven overmaken naar de reserve warmte. Dit geeft de dekking voor budgetvragen in de toekomst.

7.7 Gemeentelijke Reserve Warmte

Een transitie gaat nooit in een rechte lijn maar gaat soms heel traag en op andere momenten ineens heel snel. De afgelopen jaren hebben we niet elk jaar het volledige budget vanuit de gemeentelijke middelen gebruikt omdat er soms extra rijksmiddelen beschikbaar kwamen of er vertraging was in de uitvoering. De bijdrage vanuit het Rijk is de afgelopen jaren onvoorspelbaar gebleken. Zo heeft u als raad via de motie bestaanszekerheid geld beschikbaar gesteld voor de aanpak van energiearmoede en net daarna kwam er vanuit het Rijk een uitkering beschikbaar voor gemeenten om een aanpak op te stellen. Willen we beleid rondom de warmtetransitie uitvoeren de komende jaren dan is het belangrijk dat er dus ook structureel geld vanuit de gemeente beschikbaar is. De onduidelijkheid vanuit het Rijk blijft hierin lastig. We betalen, waar dit kan, zoveel mogelijk met middelen vanuit het Rijk. Hieruit is het idee ontstaan om te sparen voor de warmtetransitie. Geld dat we aan het einde van het jaar overhouden willen we (deels) naar een reserve brengen. Dit geld kunnen we dan gebruiken op het moment dat we dit wel nodig hebben. Afhankelijk van het gekozen scenario wordt hier extra op ingezet (met name in scenario 2 en 3).

Geld dat hier in ieder geval in terechtkomt is het geld dat overblijft van de CDOKE-middelen. Deze budgetten zijn structureel vanuit het Rijk. In de afgelopen jaren was dit een specifieke uitkering met een strikte doelstelling. Dit budget was dus niet aan alles te besteden. Een groot deel van dit budget wordt momenteel besteed aan personeel voor duurzaamheid en energie. Daarnaast zijn er verschillende onderzoeken die we doen die we met dit budget kunnen bekostigen. In 2026 en 2027 is dit budget waarschijnlijk ruimer in te zetten, het is deze twee jaar geen specifieke uitkering. Vanaf 2028 worden deze budgetten weer meer gereguleerd vanuit het Rijk. Alle middelen die overblijven moeten dus worden teruggestort. Door de restanten van 2026 en 2027, als die er zijn, in de reserve warmte te stoppen hebben we budget voor de komende jaren om uitvoering te geven aan het warmteprogramma. Voor de periode daarna is het nog onduidelijk of dit kan. Ook is het niet zeker of er elk jaar budget over blijft.

7.8 Overzicht Scenario's

	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3
Ambitieniveau	Basis op orde	Adaptief aanjagen	Versnellen en ontwikkelen
Gemeentelijk budget	95k	95k	190k
Reserve warmte	Aanvullen met CDOKE	Aanvullen met CDOKE en helft gemeentelijk budget dat over is	Aanvullen met CDOKE en gemeentelijk budget dat over is.
Strategie	Wettelijke minimum	Budgetneutraal proberen aan te jagen	Versnellen en meer regie pakken

7.9 Advies: kies voor scenario 1

Hier boven zijn drie verschillende scenario's genoemd. Om de warmtetransitie af te ronden voor 2050 is er vanuit de gemeente een taak om inwoners, ondernemers en andere partijen te ondersteunen en initiatieven op te pakken. Dit alles is nodig om de doelstelling aardgasvrij te halen in 2050. Hoe die weg er precies uit ziet weten we nog niet.

Gezien de huidige omstandigheden rondom de financiën en de problemen op het overvolle elektriciteitsnet, is het advies om voor scenario 1 te gaan. Het eerste scenario is de basisvariant waarbij we als gemeente in ieder geval de basis op orde hebben. We gaan door met waar we de afgelopen jaren mee zijn gestart. Scenario 2 is nog steeds budgetneutraal maar kijkt hoe we meer kunnen doen door middel van restanten te sparen in een reserve. Dit is een goed alternatief voor scenario 1 maar levert geen duidelijke garanties. Dit scenario kent veel onzekerheden over de precieze uitvoering. Scenario 3 is het meest ambitieus en vraagt om een substantieel extra bedrag vanuit de gemeentelijke middelen. Hoewel dit beleidsmatig het meest wenselijke scenario is, zien we vanwege de financiële situatie hier op dit moment geen mogelijkheid toe. Daarnaast speelt de krapte op het stroomnet een rol om nog niet groots in te zetten op het aardgasvrij maken van gebieden.

8. Planning

In november 2025 heeft het college het plan van aanpak Warmteprogramma vastgesteld. Hierin is de aankondiging geweest dat er wordt gewerkt aan de startnotitie. De route naar het warmteprogramma kent de volgende stappen. Dit document omvat stap 2.

1. Plan van aanpak warmteprogramma november 2025

(<https://buren.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item//1d8a13ac-9268-4e49-9b4f-698bd808cb54>)

2. Startnotitie warmteprogramma (dit document)

3. Concept warmteprogramma (volgend uit de startnotitie)

4. Definitief warmteprogramma (na inzagelegging van 6 weken kan het definitief worden vastgesteld)

9. Bijlagen

9.1 financieel overzicht

Overzicht huidige structurele financiën

Bron	Bedrag	Doel
Onderdeel jaarlijkse Gemeentebegroting	€94.500,-	Budget warmtetransitie
Rijk (Spuk-CDOKE)	€861.787,-	Personele kosten bemensing klimaatbeleid (Naast de warmtetransitie wordt o.a. ook de medewerker netcongestie, circulariteit en communicatie duurzaamheid hieruit bekostigd)
Onderdeel jaarlijkse Gemeentebegroting	€80.000,-	Energieloket

Overzicht reserves

In verband met de ombuigingen is het niet exact duidelijk hoeveel er in de reserve zit. Hieronder volgt een grove inschatting waarbij er deels rekening wordt gehouden met de mogelijke ombuigingen.

Reserve Warmte	€120.000,-	Subsidiebudget warmte-initiatieven
Motie Bestaanszekerheid	€90.000,-	Budget voor de koppeling in de aanpak met het sociaal domein en de rest apart gezet om de aanpak energiearmoede uit te breiden in de toekomst.
Reservering budget opstellen warmteprogramma	€10.000,-	Apart gezet om het warmteprogramma mee op te stellen.